

Wychodzi
dwa razy
na tydzień

KORRESPONDENT

przy Gaze-
cie War-
szawskiej.

HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY I ROLNICZY.

DNIA 28 PAŹDZIERNIKA.

№ 82

ROKU 1848.

KOMMISSJA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Kommissja Rządowa Przychodów i Skarbu zawiadamia, iż pragnąc ułatwić publiczności wcześnie zaopatrzenie się w opał na zimę nadchodzącą, otwartą została w Magazynie Rządowym przy ulicy Bugaj Nr. 260²/₃ codziennie, od godziny ósmej z rana do drugiej z po-
łudnia, wyjąwszy święta, sprzedaż drzewa w sztukach trzymających po 24 stóp Warszawskich długości, po cenach stałych, jak następuje:

Klasa browarki	w cięższym końcu cali.	PO CENIE		RAZEM.
		za drze- wo	za od- wózkę.	
		rs. kop.	kop. sr.	
Brak Nr.	1 6 do 7	— 34	4 1/2	— 38 1/2
ditto Nr.	2 8 — 9	— 53 1/2	7	— 60 1/2
Klasa	1 10 — 11	— 79	10 1/2	— 89 1/2
—	II 12 — 13	1 7	14	1 21
—	III 14 — 15	1 56	18	1 74
—	IV 16 — 17	1 99	23	2 22
—	V 18 — 19	2 48	28 1/2	2 76 1/2
—	VI 20 — 21	3 1/2	34 1/2	3 35
—	VII 22 — 23	3 59	41	4 —
—	VIII 24 — 25	4 23	49	4 72
—	IX 26 — 27	4 92	56 1/2	5 48 1/2
—	X 28 — 29	5 65 1/2	64 1/2	6 30
—	XI 30 — 31	6 45	74 1/2	7 19 1/2
—	XII 32 — 33	7 29	84	8 13

że przed kupnem dozwala się drzewo w składach obejrzeć, że w razie zamiaru nabycia wartość onego nie może być powierzana na czyjkolwiek ręce, lecz opłaca się koniecznie w samej Kassie Magazynowej, a uzyskaną tam assygnacją drukowaną z Księgi sznurowej wyciętą, podaje się pisarzowi na placu magazynowym; poczem drzewo wkrótce do mieszkania zostanie odwiezione. Upředza przytém, że drzewo z szycht nie będzie dawane podług wyboru, lecz porządkiem jak sztuki leżą i z kolei jak assygnacje wydane zostaną.

w Warszawie dnia 18/30 września 1848 roku.

Dyrektor Wydziału Rzeczywisty Radca Stanu Gumiński.

Naczelnik Sekcji Kaźm. Janczewski.

Z Petersburga 5/17 października.

Przez Najwyższy Jego CESARSKIEJ MOŚCI rozkaz z dnia 2-go kwietnia r. b. ogłoszony w Ukazie Rządzącego Senatu d. 3-go maja, ma być urządzoną w Petersburgu, w maju roku następnego 1849 wystawa robót rękodzielniczych, fabrycznych i rzemieślniczych. Lokal

na to przeznaczony został w tychże salach i pakhausach gmachu giełdowego, gdzie się mieściły i poprzednie wystawy.

Na zasadzie najwyższej zatwierdzonej, w dniu 21 stycznia 1848 r. Ustawy, przyjmowane będą na wystawę wyroby fabryczne i rzemieślnicze wszelkiego rodzaju, z zakładów, znajdujących się we wszystkich częściach Cesarstwa, Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Finlandzkiego,—tak najwytworniejsze, dogadzające wymaganiom wyszukanego zbytku, jako i najprostsze wyroby, służące do codziennych potrzeb ludzi niebogatych; równie też nie wyłączają się i produkta gospodarstwa wiejskiego krajowego, służące za materjały dla fabryk, jako-to: jedwab, wełna w runach i gatunkowana, len, konopie i t. p.

Stosownie do § 13 wyżej wspomnianej Ustawy, P. Minister Skarbu wyznaezył do przyjmowania nadsyłanych na wystawę wyrobów: Nadwornego Meklera Jakóba Schröder, tudzież meklerów giełdowych: Alexego Małygina, Michała Beziennyy i Bazylego Kałgina.

Dla urządzenia wystawy będzie złożony osobny Komitet, który rozpocznie przyjmowanie wyrobów w dniu 1 lutego i kontynuować to będzie do dnia 15 kwietnia 1849 r., codziennie od godziny 9 z rana do 2-jej po południu, wyjąwszy dni niedzielne i galowe.

Ponieważ celem wystawy jest dać poznać postępy uczynione w każdej gałęzi przemysłu, podniecić spółzawodnictwo w producentach i okazać konsumentom lepsze wyroby ojczyście, przeto zwierzchność rękodzielnicza spodziewa się, iż właściciele zakładów fabrycznych przyjmą najżywszy udział w nadchodzącej wystawie, i postarają się przyczynić do tego, aby taż była prawdziwym obrazem stanu przemysłu ojczystego.

ADMINISTRACJA WIEJSKA.

(Ciąg dalszy.)

Procent od budowli i szacowanie.

Ponieważ na wystawienie potrzebnych budowli wyklada się kapitał, użytkowanie przeto z nich powinno kapitałowi temu procent wynagradzać, a że produkcja rolnicza bez budowli obejść się nie może, na niej więc ciąży ten obowiązek.

Dwie są zasady do rachunków takiego rodzaju:

Albo ustanawia się w ogóle procent za używalność wszystkich budowli i takowy potrąca z ogółu wszelkich źródeł dochodu rolniczego brutto; albo też przeciwnie ustanawia się procent od każdej w szczególności budowli i takowy zalicza się na ciężar dochodu właściciwego, któremu budowla posługuje czyni. Ocenia się więc jednocześnie ważność i użyteczność budynku. Wszakże większy nad potrzebę rozmiar takowego, większa onegoż nad potrzebę rozciągłość na rachunek wpływać nie może, bo dla producenta nie przynosi żadnej korzyści, staje mu się raczej ciężarem, wynikającym z zbytku albo z nieumiejętności dobrego zarządu.

Rozbierając bliżej rozmaite szczegóły, które wpływają na cenę roczną posługi, jaką gospodarstwo z budowli odnosi, takowemi są:

1. Procent od wyłożonego kapitału na budowlę, którego stopa różni się według kraju od 2 aż do 5%.

2. Fundusz amortyzacyjny, który potrącać należy corocznie dla dojścia w określonym czasie do kapitału, w budowlę włożonego, a coraz zmniejszającego się w miarę czasu i dezolacji. Fundusz w mowie będący stanowi się podług trwałości budowli, z rozdziałem na zwrot onego w latach przez jakie budowla do użytku służyć będzie mogła.

3. Koszta utrzymania budowli i reperacje, na co przynajmniej $\frac{1}{3}$ od sta od wartości, rachować wypada.

4. Procent na zabezpieczenie od pożaru i t. p. wypadków.

Widzimy ztąd: że utrzymanie budowli niepoślednią stanowi dla gospodarza rubrykę w wydatkach; cóż dopiero gdy budowle z zbytkiem i bez zastosowania do miejscowej potrzeby są stawiane; musi on wtenczas nie tylko więcej potrącać na procent od części zbytecznie wyłożonego kapitału, więcej zbierać na fundusz amortyzacyjny, więcej czynić wydatek na utrzymanie budowli w przyzwoitym stanie, ale i większy procent płacić od assekuracji; mniejsza jeśli to dotyka tego tylko co sobie pozwolił zbytku w wystawieniu budowli, lecz gorzej, że zwykle spada ten ciężar na następców, dla tego więc budując koniecznie starać się należy: ażeby budynek odpowiedni był prawdziwej potrzebie, jak można najtańszy, chociażby na krótszy przeciąg lat miał służyć. (*)

Ażeby przy szacowaniu oznaczyć wartość rzeczywistą budowli, należy z wartości pierwotnej, czyli z tego co istotnie kosztowała (gdy rozumie się z przynależną oszczędnością, bez zbytku została wystawiona), potrącić tyle ile utraciła przez czas i użytkowanie; dajmy np. że budowla kosztowała złp. 9000, ale takowa jest o $\frac{1}{4}$ część nad potrzebę, i byłaby dostateczną, wszystkim odpowiadającą warunkom, za złp. 6750, za tyle więc w rachunku przyjętą być powinna; a że służyć miała bezpiecznie na lat 60, z których już 40 upłynęło, obecnie więc budowla ta nie jest warta nic więcej jak $\frac{1}{3}$ część wartości oznaczonej, czyli warta tylko złp. 2250, tyle przeto za nią opłacić należy z obowiązkiem wszelkie odkładania corocznie procentu amortyzacyjnego od przyjętej do szacunku summy złp. 6750 przez lat 20, po których wystawienie nowej budowli będzie niezbędnem.

Dochód z żywych inwentarzy i szacowanie onych.

Ponieważ w gospodarstwie rozumownem, produkcja rolna powinna ciągle odplacać grunтови nawozem to, co wyciąga z niego przez zboża i rośliny, należy przeto troskliwie zajmować się aby takowego jak największą masę nagromadzać. Ztąd też inwentarz żywy uważa się jakoby konsument który za dostarczaną mu paszę i rozmaite trawy, przysparza w zamian nawóz i inne płody. Przy takim wszakże względzie starać się należy o jak najlepsze i jak największy pożytek przynosić mogące gatunki inwentrza.

Gdy jednak wartość nawozu, jako ważna część intraty z bydła, nie może wchodzić oddzielnie do rubryki dochodów, inny więc tego tytułu stanowi się rachunek.

Rachunek ten obejmować winien wyłożone pieniądze na kupno inwentarzy i koszt utrzymania takowych, a następnie zwrot pieniędzy z ich sprzedaży i z sprzedaży rozmaitych płodów zwierzęcych; przewyżka zaś jest wynagrodzeniem za paszę, budowle i prace około hodowania.

(*) W Noworoczniku dla Ziemi (rok 1847), trafne jest bardzo porównanie korzyści z kapitału 20,000 wyłożonego na dom mający trwać lat parset a summa 10,000 wyłożoną na podobny dom lecz mogący służyć tylko lat 60, ztąd wynika rachunek: że summa 10,000 mniej przez to wydana i obrócona na procent składany, ażeby po upływie lat 60 dostarczyła fundusz na dom nowy, dochodzi z procentem 5% do summy 186,780, a z procentem 4% uczyni kapitał 105,200.

Do szacowania inwentarzy służą następujące zasady.

Konie dochodzą do najwyższej wartości swojej w latach od 4 do 8, gdy obok tego odpowiedniej są wielkości, siły i wolne od wszelkich wad lub defektów.

Do średniej wartości policzają się, mając lat 2 do 3 i 9 do 12 jeśli ich siły i zdrowia uciążliwa praca nie nadwodziła; do niższej jeszcze wartości należą po latach 12, konie spracowane lub podlegające kalectwu.

Zrebięta niedoszące lat 2-eh osobno się cenia, jeśli nie podpadają ważnym jakim wadom lub okalawieniu.

Cena 1-szej klasy stanowi się według najwyższej w kraju istniejącej, lub ceny po jakiej za granicą nabyte były, gdy wartość ich ceny krajowe przechodzi.

Cena 2-jej klasy jest stosunkowo niższą o połowę lub najwyższą $\frac{2}{3}$ klasy pierwszej.

Cena 3-iej klasy jakoteż zrebięta oznacza się na $\frac{1}{6}$ do $\frac{1}{8}$ klasy pierwszej.

Bydło rogate. Wolne od wad i kalectwa, ma najwyższą cenę w wieku między 5 a 10 latami; średnia cena od 2 do 4 lat, lub od lat 11, jeśli jeszcze do pracy jest zdolne. Najniższe od roku, albo też gdy już w starości do żadnej pracy ani produkcji służyć nie mogą.

Cena 1-jej klasy stanowi się wedle cen wyższych w kraju praktykowanych, na bydło podobnego wzrostu i rasy; cena drugiej niższą jest o $\frac{1}{3}$ od ceny 1-jej klasy. Cena trzeciej, dochodzi tylko $\frac{1}{3}$ klasy 1-jej. Cielęta szacują się za $\frac{1}{8}$ pierwszej klasy.

Owce. Tych najprzód oznaczoną być winna rasa i gatunek, poczem do pierwszej klasy liczą się mające lat 2 do 5 i zupełnie wolne od wad. Do 2-jej klasy należą roczniaki i starsze nad 5 lat, zdolne do płodności. Do 3-jej klasy jagnięta i stare wybrakowane, które już prawie pożytku nie przynoszą.

Druga klasa w cenie równa się połowie pierwszej, trzecia $\frac{1}{3}$ a nawet $\frac{1}{4}$ części ceny klasy pierwszej.

Świnie, ceną się także podług wieku, w stosunku: że wieku lat 3 o 3 razy, a w wieku lat dwóch o 2 razy wyższej są ceny od roczniaków.

W ogólności zaś inwentarz, źle żywiony źle utrzymywany, zniżają się w cenie o klasę.

(d. c. n.)

WIADOMOŚCI HANDLOWE WPROST z LONDYNU.

Dom handlowy i kommisowy Teodora Mańkowskiego i Spółki donosi nam co następuje:

London 19 października 1848 r., 28 Threadneedle Street, City. Ustanawiając w roku przeszłym naszą handlową firmę w Londynie, mieliśmy głównie na celu ułatwić właścicielom ziemi, możność bezpośredniego spieniężenia na tutejszym placu wszelkich krajowych produktów, a przez to zostawić w ich ręku te zyski, jakie dotąd speculanci zagraniczni wyłącznie do siebie garnęli.

Kil onasto-miesięczne doświadczenie, tudzież pomyślny rezultat jaki przedsięwzięcie nasze uwieńczył, pozwala nam dzisiaj nie tylko odezwać się do tych, którzy nas ufnością swoją już zaszczytali i którzy sumiennosci i gorliwości naszej zasłużonego nie zechcą odmówić świadectwa; lecz nawet z pewną powagą przemówić do wszystkich posiadaczy ziemi, oraz osób zajmujących się przemysłem i handlem, aby raczyli rozważyć zasady naszych handlowych operacji a razem przekonać się, że stosunki z nami bądź do kupna bądź do sprzedaży, nie mogą jak tylko pewne i niechybne przynieść im korzyści.

Dom nasz handlowy zajmuje się wyłącznie interesami Kommissowemu, żadnych na własny rachunek nie robiąc spekulacji.

Oddając się przeto wyłącznie kommissowym działaniom, kapitału naszego na ryzyko handlowe niewystawiamy. — Powierzone więc nam na sprzedaż produktu, lub zostawione czasowie w rękach naszych kapitały, w żadnym przypadku na niepewność lub niebezpieczeństwo narażone być nie mogą.

Przyjmujemy w komis dla sprzedaży na placu Londyńskim (który jest ostatecznym a zatem najkorzystniejszym placem sprzedaży) wszelkiego rodzaju zboża, nasiona, wełnę, drzewo, łój, skóry surowe i wyprawne, metale, oraz wszelkiego rodzaju wyrobione i niewyrobione produkta.

Produkta te mogą być na imię nasze konsygnowane w Kronstadzie, Rewlu, Rydze, Memlu, Królewcu, Gdańsku, Szczecinie, Hamburgu, Taganrogu, Odessie lub innych portach morskich.

Natychmiast po wylądowaniu produktów na okręt nakładnia (konnesement), ma nam być do Londynu pocztą zaadresowana.

Jeżeli wysyłający życzy mieć przedpłatę (awans) na złożone już na okręcie produkta, powinien: 1° upoważnić nas (jak niżej) do zrobienia w Anglii assekuracji na ten ładunek; i 2° przysłać nam konnesement kapitana okrętu.

Skoro te dwa warunki dopełnione zostaną, konsygnujący ma prawo pociągnąć na nas na połowę wartości (w porcie) ładunku wexel i takowy na bursie, za pośrednictwem ekspedytora portowego sprzedać.

Procent od awansu rachujemy sobie w proporcji 6% na rok, sami zaś płacimy w proporcji 5% rocznie.

Wexel ten przez nas przyjęty i w terminie zapłacony będzie.

Dla zrobienia assekuracji w Anglii przed zaczęciem ładowania okrętu potrzeba nam przysłać:

1. Nazwisko okrętu;
2. Nazwisko kapitana;
3. Klasę okrętu;
4. Pawilon;
5. Ilość przybliżoną produktów jakie ma zabrać, i
6. Cenę po jakiej produkta te mają być assekurowane.

Za odebraniem tych informacji, otwieramy w Londynie assekurację, a wówczas chociażby zaraz po wypławieniu do nas wiadomości, okręt się rozbił, lub gdyby łódzie przy ładowaniu potonęły, assekuracja jest ważną i za wszystkie szkody odpowiada.

Produkta przysłane nam w komis, sprzedajemy na targu po cenach targowych najlepszych na rachunek właściciela.

Korzyści tej operacji, każdy najmniej nawet z handlem oswojony, łatwo pojmie.

Wiadomo bowiem że Londyn jest ostatecznym punktem konsumcji i handlu i że Anglja nie mając dość własnego zboża, ogromne masy co rok na wyżywienie ludności z zagranicy sprowadza.

Podług więc tutejszego targu regulują się ceny prawie na cały świat, bo gdyby w jakimkolwiek innym kraju było także przez nieurządzący wyjątkowe zapotrzebowanie i tam się ceny podniosły; to i w Anglii stosunkowo do tejże samej wysokości ceny podnieść się muszą, bo ona corocznie na wewnętrzną konsumcję kupić musi i naturalnie taniej nie może płacić jak inne.

Wypadki podobne właścicielom naszym nie są i nie mogą być wiadome. Oni produkta swoje nad krajową konsumpcję zbywające, prowadzą do portów morskich, gdzie je za jakąkolwiek cenę konieczną zmuszeni są oddać spekulantom; ci zaś dla zrealizowania beneficjów odsyłają do Anglii.

Używając naszego pośrednictwa, Obywatel sam niejako swoje zboże na targu angielskim sprzedaje i zatrzymuje zyski któreby do rąk pośrednich kupców i spekulantów przeszły.

Trzy są sposoby sprzedaży:

1. *Pod żaglem*, to jest jeśli się sprzedaje na morzu przed przybyciem okrętu do Anglii;
2. *W porcie angielskim*, kiedy się sprzedaje wprost z okrętu, w którym to razie kosztą mierzenia i opłata doku na część sprzedającego wynosi około 3 pensów za kwarter;
3. *W magazynie*, gdzie dla trudności sprzedaży lub zniżenia cen, zboże się składa czasowiec.

Ostatni środek jest najmniej korzystny, gdyż pociąga za sobą wydatek wylądowywania i najęcia magazynu. Za magazyn, przeróbkę, i assekurację ogniową liczymy 6 szylingów na tydzień od 100 kwarterów.—Za wylądowanie i transport do magazynu 10 pensów

za kwarter.—Za mierzenie do magazynu, z magazynu i kosztą doków około 8 pensów.

Sprzedaż odbywa się w Anglii za pośrednictwem kurtjerów, którzy stosownie do wziętości swój, ustanawiają swój kurtaż. Kommissowe tutejsze domy przeto będąc zmuszone dla otrzymania najwyższej ceny, używać różnych t. j. droższych i tańszych kurtjerów, podają zwykle w swych rachunkach sprzedaż jako kurtaż—1 szyl. od kwarteru i 1/2 od sta od summy. My jednak przekonawszy się że i na tym artykule można zrobić oszczędność, ustanawiamy 1 szyling i 1/4 6/0, i nigdy wyższego kurtażu w rachunkach podawać nie będziemy. Zwracamy przytém uwagę, że kosztą magazynu, wylądowania i miary także niżej położyliśmy, niż je tutejsze domy kłaść zwykły.

W miarę sprzedaży, trzymamy do dyspozycji komitentów naszych wypadające dla nich summy. Gdy się całość wyprzeda, podajemy rachunek, w którym po odtrąceniu naszych awansów, tudzież miejscowych wydatków, liczymy komissji dla siebie 2 od sta, a 1 od sta *del credere*, czyli gwarancję za wypłatność kupujących u nas na kredyt. Tym sposobem jeśliby jaka strata wynikła, ta już na nas tylko ciążyć będzie, a konsygnujący w każdym przypadku całą sumę odbiera.

Dom nasz mając zawiązane stosunki we wszystkich ważniejszych miastach w Europie, zobowiązuje się należne summy za sprzedaż powierzonych nam produktów wypłacić tam, gdzie nam rozkażą i bez żadnych kosztów, według kursu Bursy Londyńskiej.

Winniśmy nadto ostrzedz, że chcąc odnieść całą korzyść z sprzedaży na ostatnim placu konsumcji, potrzeba exportacją zrobić stale i regularnie i dać nam przeto zrzeczność przygotowania wcześniej tanich okrętów do transportu, którego tanieść jest jedną z najważniejszych kwestyj. Wyjątkowo bowiem wysyłanie produktu dopiero na odgłos wysokich cen za granicą, prowadzi do przepłacania okrętów wcześniej przez spekulantów ponajmowanych i pozbawia wysyłającego największą część zysku. Prosimy więc zawsze nas wcześniej uwiadomić, wiele mniej więcej i w jakim porcie może być produktu.

Podejmujemy się również robić obstalunki, bądź w Anglii, bądź we Francji, wszelkich instrumentów rolniczych, machin parowych i nawigacyjnych, aparatów do cukrowni, narzędzi i machin do fabryk sukiennych i innych. Jeden z nas praktycznie znający mechaniczne konstrukcje, zajmuje się wyłącznie tą gałęzią.

Obowiązujemy się również kupować z pierwszej ręki wszelkiego rodzaju nasiona, mineralną smołę, węgiel ziemny, konie, powozy, porter, wino hiszpańskie i francuskie, indygo, kolory, farby i drzewo farbujące, oraz wszelkiego rodzaju, choćby nawet małej wartości obiektu.

Obiekta te liczyć będziemy po cenie magazynowej, dodając za naszą komissję 5 od sta, jeśli kupno niedochodzi 100 funtów szter. a 2 od sta jeśli tę sumę przewyższa.

Pozycja nasza handlowa stawia nas w możności wszystko taniej kupić i tanio i prędko przesłać.

Osobom znajomym lub nieznanym, któreby się do nas zgłosiły, wszelkie informacje dać, na każdy list we 24 godzin odpisać przytakamy, a kto by tego życzył, nasze cenniki oraz wiadomości o stanie handlu, periodycznie bez żadnej opłaty przysyłać będziemy.

Co się tyczy handlu zbożowego, to od kilku tygodni stoimy prawie na tej samej stopie, z bardzo małemi fluktuacjami i najlepsze Gdańskie gatunki po 60-62 szyl. kwarter sprzedajemy. Nadzwyczaj wielkie w tej chwili dowozy, które raptownem otworzeniem Sundu znacznie się powiększyły, zdają się być jedynym powodem że jeszcze wyżej nie idziemy, gdyż przy braku kredytu i ogólnej dziś ostrożności spekulantów, trudno na raz przywajęce masy sprzedać bez przyciśnięcia targu: jeżeli jednak weźmiemy na uwagę, że terazniejsze najwyższe ceny nie są wyższe od przeszłorocznych, pomimo że tutejszy urodzaj pszenicy i kartofli o wiele od przeszłorocznego gorszym, jeżeli rozważymy że urodzaj w okolicach Odessy bardzo mieny, a Wołoszczyzna i Lombardja z powodu swój anarchji mało zhoża nam przyszła, to śmiało, po zmniejszeniu dowozów i zamarnięciu exportacyjnych portów, na nierównie wyższe niż dziś rachować mo-

Wartość kuponu kop. 20⁵/₁₀₀